

Előfizetési árak:

Házhoz hordással vagy postán küldve:

Egész évre . . 14 ft — kr
Félévre . . 7 » — »
Negyedévre . . 3 » 50 »
Egy óra . . 1 » 20 »
Egyes szám ára 5 kr.

Kiadóhivatal:

Andrányi Testvérek könyvkereskedése Szegeden, hová az előfizetések s a lap szétküldésére vonatkozó fölszólalások intérendők.

SZEGEDI HIRADÓ

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után is.

Szerkesztői iroda:

Tisza Lajos-körút 73. sz.
Reitzer-féle ház, földszint,
hová a lap szerkesztési részét illető minden közlemény intérendő.

Bérmertelen levelek nem fogadottnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetéseket

es nyilattéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt áron vesz föl.

A kormány és a bírói függetlenség.

Szeged, nov. 25.

(Dr. Cs. E.) Amelyik kormány a bírói függetlenséget nem becsüli s a bírói meggyőződés érintetlenül hagyását szakadatlanul fenn nem tartja, az sirba viszi a közszabadságot.

A bírói függetlenség az, hogy a bíró a törvény és legjobb meggyőződése szerint ítélhessen a polgárok élete, szabadsága, vagyona fölött: ez a lehető legcélzerűbb biztosítéka a közszabadságnak.

Végre is az életben akkor látja a legtöbb állampolgár az állami intézmény becsét, mikor a bíróságok előtt igazságát keresi.

Ha a bíróra a kormány pressiót gyakorol, s a bíróságokat, az igazságszolgáltatást politikai célokból a maga javára kihasználja: akkor ott romlott állapotok vannak; az igazságot a protekció, a nepotizmus agyonnyomja s a polgárok csak azért léteznek, hogy a nyomorult férgeknek legyen miből táplálkozniok.

A jogállamnak első követelménye tehát a bírák függetlensége, a bírói meggyőződés sértetlensége. Hisz tudjuk, hogy lehet jó kormányzat zsarnok uralom mellett is, de olyant nem mutat föl a történet, hogy a jó zsarnok ne respektálta legyen a bírói függetlenséget.

Mégis Európa több államában azon elszomorító tapasztalat áll előttünk, hogy a kormányok befolyásolják az igazságszolgáltatást. Politikai célokra fölhasználják a bíróságokat; a bírák pedig engednek a nyomásnak, hogy felsőbb bírói állásokra juthassanak, s így együtt csapják agyon az igazságot. Ezért látjuk, hogy egyik-másik államban a kormányváltozás a bírói állásokat is megingatja, s az új kormány a maga embereit ülteti a bírói székekbe.

Meg kell tehát állani a magyar közvéleménynek egy percre egy most lefolyt tény előtt, mely tény maga hirdeti urbi et orbi, hogy a bírói meggyőződést soha kormány inkább nem respektálta mint a Szápáry kormány, és soha se voltak a magyar bíróságok függetlenebbek, mint mostanság.

A »Egyetértés« egyik belmunkatársa jótalan uton-módon egyik, a király ő felségének szánt távirat birtokába helyezkedett, amely tette sulyos büntetést mérnek törvényeink.

Az »Egyetértés« nem első ízben, politikai célokra használta föl ezen

eltulajdonított táviratot, melyet Szápáry gróf miniszterelnök küldött volt a királyi udvarhoz; s e privát távirat németül levén fogalmazva, a képviselőházban e miatt szóvá tettett. A miniszterelnök az állítólagos közjogi sérelmet fölvilágosító szavaival tüstént eloszlatta, de kijelentette, hogy a távirat tolvaját a bíróság elé állíttatja, s a legszigorubb megbüntetését fogja kérelmezni.

Daczára annak, hogy a kormány utasítására a királyi főügyész személyesen rögtön megtette a följelentést; daczára annak, hogy a miniszterelnök külön ügyvéd által is képviseltette magát a végtárgyaláson, ahol az ügyész és az ügyvéd föntartották a vádat: a budapesti kir. törvényszék, a kormánypárti bírák fölmentették a vádlottat, noha védője még szóbeli politikát is vegyített a tárgyalásba.

A fölmentés jogi okok alapján történt, mert a bíróság úgy volt meggyőződve, hogy a távirat nem privát távirat volt, s így a tolvaj nem büntethető, hanem legföljebb megvetést érdemel.

Nem kutatjuk, hogy helyes-e ezen jogi indok. Elvégre jogi kérdés, s a felsőbb bíróságok más fölfogáson lehetnek.

Annyit azonban kétségtelenül hangoztatunk ezen ítélet, hogy bár Magyarország miniszterelnöke volt a panaszos, s alapos volt a panasza, a bíróság kimerte nyilvánítani azon meggyőződését, hogy a vádlott fölmentendő jogi indokokból.

A bírák nem érdemelnek dicséretet. Csak kötelességüket teljesítették, mikor meggyőződésük szerint ítélték. A kormány nem érdemel kitüntetést, mert elvégre is csak a helyes uton járt, a politikai morálnak hódolt, hogy pressiót nem gyakorolt a bírákra, bár érdekében állott volna, hogy szavának sulyt szerezzen.

Azt azonban konstatálnunk kell, hogy a magyar bíróságok kormánytól és egyesektől teljesen függetlenek, tiszta meggyőződésük szerint ítélnék, és így hazugság és rágalom az ellenzéknek azon a Tisza-féle zavargások idejében is hangoztatott üres ráfogása, hogy a magyar bíróságok s különösen a budapesti törvényszék a kormány által befolyásoltatnak, s a bírói székekbe csak szabadelvű párti emberek jutnak. E rágalomnak el kell nemulnia, s kalapot kell emelnünk a magyar bíróságok függetlensége, tisztasága előtt.

A szabadelvű kormányról megmost már nem először tapasztalta a közönség, hogy a bírói függetlenségnek s így a közszabadságnak mindig legigazibb védője, még akkor is, mikor érdekében állana, hogy azon csak olyan kicsike kis csorbát ejtsen, ami szabad szemmel nem is volna látható.

Ilyen tények buzdítják a honpolgárokat a hazaszeretetre, az igazság szeretetére, s arra, hogy a szabadelvű kormány mellett kitartson, mert csak ily kormány van hivatva az ország ügyeinek vezetésére, csak ily bíróságok az igazság kiszolgáltatására.

A hollandi király halála. Tegnapi távirataink között már hirt adtunk arról, hogy III. Vilmos, az orániai ház utolsó férfi sarja meghalt. Ezzel a nagy iparúzó állam trónja megüresedett. — De nagy változást ez a halál, melyet különben már rég vártunk, aligha fog előidézni. III. Vilmos 74 éves volt s már hosszú idő óta agylágyulásban szenvedett. Képtelen volt az uralkodásra. Hollandia jogarát helyette neje, Emma királynő kezelte, mint regens s ez a nő ezután is az ország kormányzója mindaddig, míg 10 éves gyermeke, Wilhelmina királynő át nem veheti a kormányzást. A helyzetben a változás csupán annyi, hogy egy tehetetlen agg ember fejéről egy tehetetlen gyermek fejére kerül mesésen gazdag Hollandiának királyi koronája. Skeptikus felfogással azonban mégis lehet egytől-mástól tartani. — Tudvalevőleg Hollandia az az állam, honnan az utóbbi időkben a szociálista forrongások tüze elcsapkodott Európa országaiba. Aránylag véve Hollandiának van legtöbb gyára és legtöbb munkása s hozzá tehetők, legtöbb elégedetlen munkása. Hogy a százezer, meg százezer lecsillapított munkás a királynő gyermekségének idejét nem fogja-e fölhasználni arra, hogy a különben is erős köztársasági elemeket tömörítse a régi reszpublika helyreállítására? nem tudhatni. Egyelőre a III. Vilmos békés kormányzata alatt dugdaggá tett Németalföld siratni fogja a békés királyt, ki hogy trónörökösöt hagyjon hátra, 62 éves korában feleségül vett egy 15 éves leányt; de később, ki tudja, a két év előtti szociálist zavargások helyett nem tör-e ki egy szélesebb körű mozgalom? — A jólétben, gazdagságban, fényben élők vére forróbb is, gyorsabb keringésű is. A halálesetről újabb hirt távirati rovatunkban közlünk.

A bírói és ügyészi szervezet módosítása végett egybehivott ánkét legutóbbi tanácskozásán — a »Bud. Hir.« értesülése szerint — először a törvényszékekhez kinevezendő albírák ügyét tárgyalta. Jelenleg — tudvalevőleg — csupán a járásbíróknál vannak albírák, az ánkét azonban azt javasolja, hogy jövőre a törvényszékekhez is neveztesse ki, de ezek száma a törvényszékek bírói létszámának egy negyed részét meg nem haladhatja. Ez igen fontos elvi megállapodása az értekezletnek, amennyiben módosítja alaptörvényeink ama princípiumát, hogy minden bíró csak oda nevezhető ki, a hová kéri. Az értekezlet megállapodása szerint pedig az albiró eleinte a törvényszékhez nevezetik ki, hogy itt gyakorlatot és ismereteket szerezzen. És csak ha bizonyos időt (egy-két évet) töltött a törvényszéknél, csak ezután helyeztetik ki véglegesen az illető törvényszék valamelyik

járási bíróságához. Csak ettől fogva vonatkozik rá az a törvény, hogy a bíró székhelyéről akarata ellenére el nem mozdítható. Így éppen tehát a törvényszékekhez való albirói kinevezés ideiglenes karakterű lesz. Az albirák önálló munkakörrel fognak bírni, mint a törvényszéki bírák és így az ülésekben is lesz szavazati joguk, de telekkönyvi bíróul ki nem rendelhetők, a törvényszék főelőbezési tanácsában részt nem vehetnek és a törvényszék tanácsülésében többségben nem lehetnek. Az ánkét egy tagja a megállapodásokat határozottan ellenezte, mert ezeket a bírák függetlenségéről szóló alaptörvénnyel összeférhetetlennek tartotta. — A tanácskozás másik tárgya az ügyészek áthelyezése volt. Az ánkét a törvény által a miniszternek az ügyészek áthelyezésére adott jogot kiterjeszteni kívánja a főügyészekre, valamint a koronaügyészi helyettesre is, hogy tudniillik a miniszter a koronaügyészi helyettes főügyészi, a főügyészt pedig koronaügyészi helyettesi állásra kölcsonösen áthelyezheti. Hasonlóképpen az ügyészség ama tagját, kitől az ügyészi megbízás elvonatik, rangjának megfelelő bírói állásra kívánja kinevezni.

Oroszország Párisban.

A gáll kakas az orosz medve hátára ugrik és onnan kukorikol «revanche»-t a németeknek; az orosz medve pedig egész bizalmasan a gáll kakas szárnyai alól ragadja magához zsákmányát.

Különös, hogy az a kakas nem fél ettől a medvétől.

De hát ilyen a politika.

Franciaország politikából kész magával az ördöggel is szövetségre lépni, csak-hogy célját elérhesse; nem válogat az eszközökben, csak azt látja, hogy azok segítségével bosszút állhat ellenségein: mert hiszen politikájának egyik sarkalatos tana az, hogy: «a cél szentesíti az eszközöket.»

Csak így magyarázhatjuk meg magunknak azt a különben feltűnő jelenséget, hogy Franciaország karöltve jár Oroszországgal, hogy a szabad köztársaság zászlója alatt összesereglett milliók megérnek azon még több milliók mellett, akik a zsarnokság által reájuk vert bilincseit csörtetik a rabslágaságnak.

Amde Oroszország, mint szövetségestárs is az, a mi. Képviselője annak a három politikai hatalomnak, melyeknek neve: Cárismus, mely mindent dinasztikus elvből

cselekszik, mely tehát a szövetekezést is, a békét is, meg a háborút is a trón szempontjából ítéli meg; azután pánszlávizmus, mely a megteremtendő szláv egységben keresi a nemzet jövőjét és boldogságát, mely minden áron háborút akar; végre nihilizmus, mely aknamunkáit szabadságra törő vad szenvedélyeivel a csár élete ellen intézi.

Az nem változtat a dolog lényegén semmit, hogy most nem a csár, hanem Szeliverstov tábornok esett a nihilisták golyójának áldozatul, mert hiszen ez a körülmény csak azt bizonyítja, hogy a nihilizmus céltudatosan halad előre, előbb megtisztítja maga előtt az utat, hogy akadálytalanul járhatson fel azokon a lépcsőkön, melyek a csár személyéhez vezetnek; előbb azokkal végeznek, akik által feszélyeztetnek munkáikban s akik ezután is borsot törhetnének orruk alá.

Minden lövés, minden dinamitrobbanás, minden gyilkolás a csárért történik. Akit megölnek, azért ölnek meg, mert egy darab csárt látnak benne, egy részt abból a zsarnokságból, melynek megtestesülése előttük áll. III. Sándor csárban, kit a jobb ügyre méltó elzántsággal, minden fájdalom, torturát, akasztófát kinevető bátorsággal, — melylyel egész a trónig előrenyomulnak, — arra akarnak kényszeríteni, hogy megadja az egész orosz nemzetnek azt a jogot és szabadságot, melyet Európa többi népei — igaz, hogy nagy véráldozatok árán — élveznek.

Az sem határoz, hogy a merénylet ezúttal nem Oroszországban, hanem francia földön játszódott le, fővárosában annak az országnak, mely Oroszországgal véd- és daczszövetséget kötött, Párisban, ahol az oroszok mindig nagy ovációkkal fogadtattak, ahol örömrivalgással üdvözölnek mindent, ami magán hordja az orosz jelleget.

Amely nemzet Oroszországgal szövetségre lép, az ne csodálkozzék azon, ha felőle magába azokat a romboló elemeket, amelyek az orosz földön folburjánóztak.

Franciaország maga oka annak, hogy Oroszország most Párisban van.

Szeliverstov tábornok, aki immár halva fekszik, akinek sebéből kivették a nihilisták megmérgezett golyóját, azzal a fontos kiküldetéssel volt megbízva, hogy szemmel tartsa II. Sándor csárnak Páris-

Tudományos eszközökkel bőven föl voltak szerelve, hanem maga a helyiség szűk volt, poros volt és sötét, úgy, hogy a téli napokon legtöbbször nappal is világítani kellett. E szobán kívül más három szoba volt az épületben, külön pedig pincze, istálló (a kísérletezésekre szükséges állatok számára) és helyiségek az eszközök számára.

A tuberkulózisról első dolgozatát itt készítette, a bakteriumok vizsgálására az eljárásokat szintén itt dolgozta ki s állította össze.

Kérésre dr. Rózsahegyi tanár részletesen vázolta, hogy minek köszönheti Koch sikereit, jellemezvén őt mint kísérletező tudóst. Óriási mértékben meg van benne a tudási vágy, mely nem hagyja pihenni addig, míg valamit teljesen meg nem ért. Kombinációiban, kísérleteiben az igazság keresésében összes erejét használta Koch.

A természettudományokban csak azt tekintik bebizonyított igazságnak, ami nem egy-két, hanem igen számos kísérleti tapasztalaton alapszik; a bakteriumokra és fertőzésekre vonatkozó újabb tudományos igazságok kiderítésére különösen a kísérletek nagy száma volt szükséges. Koch teljesen e kísérleteknek élt.

A bakteriumokra vonatkozó vizsgálatokban csodás ügyessége volt és óriási gyakorlat. Bámulatos kézi ügyessége, görcsövezik, fotografál, rajzol, fest s mindent nemcsak pontosan, hanem tetszetősen is csinál. A különböző vizsgálati eljárásokat ő maga eszeli ki s maga állítja össze. Kísérleteiben

ban tartózkodó özvegyét, a Dolgorucki hercegnőt.

A jelenleg uralkodó csárral ezen belső összeköttetése a nevezett tábornoknak, főleg pedig az a körülmény, hogy az ötvenes évek vége felé mint a III-dik osztály vezetője s később elnöke tevékenységével véres nyomokat hagyott hátra a nihilista perek történetében s hogy ő volt az, aki együtt működött az orosz csendőrség főnökével, Meszevcev tábornokkal, — szolgáltattott okot arra, hogy a nihilisták keze alatt véreztek el.

A most Párisban cirkáló orosz drabantok meglehet elfogják a gyilkost, aki bizonyára elveendi megérdemelt büntetését, de kérdés, hogy nem kell-e maholnap ismét egy másikat keresni ugyancsak Párisban, ahol a nihilizmus gyuanyagának folhalmazódására kedvező talaj kínálkozik!

Thomay József.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése nov. 24-én.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Péchy Tamás.

Jegyzők: gr. Esterházy Kálmán, Széll Akos, Madarász József.

A kormány részéről jelen vannak: Szapáry Gyula gr., Csáky Albin gr., Szilágyi Dezső, Baross Gábor.

A napirend előtt felszólal Györfy Gyula, a miniszter által félreértett szavainak magyarázata végett.

Szentiványi Árpád elismeri, hogy az 1868. 53. t.-cz. a gyöngébb védelme végett hozott. Azt is elismeri, hogy senki sem tartotta meg. A katolikus papok azonban azért nem panaszkodtak, mert az ő nyájukban több volt az idegen jószág s ha el is fogtak belőle egyet-kettőt, tudták, hogy többet fognak visszaszerezni. Más kibontakozást nem lát, mint a kötelező polgári házasságot.

Szalay Károly a kérdésnek azon oldalát tartja első rendű fontosságúnak, hogy megint a rendelet által való kormányzás korszakába jutottunk. Szükség volt-e a miniszteri rendeletre? Erre határozott nemmel felel.

Ha a házaselek nem evezhetnének meg abban, hogy minő vallást kövessen

egy-egy különösebb észlelet által nem ragadtatja magát lehetetlen képzelődésbe, következtetéseit mérsékléssel, önirálattal és óvatossággal vonja le.

Másfelől vizsgálataiban rendkívül nagy a praktikus érzéke.

Ki tudja ismerni, — ha tudományos eredményre jutott — annak gyakorlati jelentőségét és azt ki is viszi tényleg a megengedett határokig. A praktikus életből tanul a praktikus élet hasznára.

— Mikor például — szól Rózsahegyi — dr. Koch a fertőztelenítésről dolgozott, nem érte be azzal, hogy egészen mesterségesen előállított viszonyok között vizsgálja a különböző anyagok hatását a különböző kontanekokra, hanem a vizsgálatokat gyakorlati viszonyok között ejtette meg. Így egy alkalommal szó volt a vasuti kocsi fertőztelenítéséről, miről később az ő utasításai nyomán a kormány törvényt dolgozott ki. Mikor erre vonatkozólag a kísérleteket tette Koch, heteken át járkáltunk a vasúthoz s különböző kocsiakat adtak át, melyek fertőztelenítették s azután a laboratóriumba hozott kontagenokból állapított meg, hogy a desinficiálnak volt-e haszna, vagy nem.

Abban, hogy ő vizsgálatait így gyakorlati viszonyok szem előtt tartásával teszi, rejlik magyarázata annak, hogy tanai a gyakorlatban is megállják helyüket.

Sikereinek legnagyobb ereje a módszeresség és rendszeresség elvében rejlik, melylyel minden vizsgálata jár. Előzetesen a legkisebb részletig vizsgálati tervet állít

A „SZEGEDI HIRADÓ“ TÁRCZÁJA.

A nagy német.

— Interview Koch asszistensénél. —

Hogy az európai közéletnek ma egyik legnagyobb alakja az a nagy német, aki évezredek leggyilkosabb ostorát, a tüdőbajt akarja lángeszű találmányával megölni, nem szenved kétséget.

És ha a fegyverek és a kincsek fejelméinek életéről szívesen olvas a közönség egy és más adatot: azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha erről a nagy németről is közlünk egészen eredeti adatokat.

Egyik kolozsvári munkatársunk fölkereste dr. Rózsahegyi Aladár egyetemi tanárt, ki Koch Róbertnek két évig asszistense volt s aki a nagy németről a következő érdekes dolgokat beszélte.

Koch (mikor Rózsahegyi tanár nála asszistens volt) 1882-ben a berlini «Reichsgesundheitsamt» (egészségügyi hivatal) intézetben a járványokra vonatkozó kísérleti vizsgálásokat eszközölte. Az intézet ez osztályának vezetője volt Koch, kinek segédjei nagyszámú katonai orvosok voltak. Boldog volt, aki hozzá segédül bejuthatott, külföldiek, idegenek versenyeztek egymással, hogy az akkor már elismert orvos laboratóriumába juthassanak.

A «Reichsgesundheitsamt» épülete a Riesenstrassen volt, itt dolgozott Koch két segédjével egy három ablakos szobában.

gyermekük, ott van a törvény, mely arról intézkedik. Ha a minisztert semmi egyéb nem vezette, mint az, hogy a különböző felekezetek közt a békét helyreállítsa, akkor ezt a szándékát egyáltalában nem érte el. A miniszteri rendelet újabb bonyodalmakat szült, a kérdések egész özönét vetette föl, melyekre nem lehet felelni. Mi történik akkor, ha protestáns szülők közös megegyezéssel katolikusnak kereszteltetik gyermeküket? Erről nem intézkedik a törvény s nem is tiltja. A bonyodalomból semmi más nem vezet ki, mint az, amit Irányi megtalált; azért csatlakozik az ő határozati javaslatához. (Helyeslés a baloldalon.)

Beöthy Ákos. A kérdés tárgyalása a legnehezebb és legkomolyabb problémát vetette föl. Csatlakozik azon felfogáshoz, melynek Apponyi Albert gróf adott kifejezést.

A miniszter rendeletileg tette azt, a mit csak törvénnyel lett volna szabad tenni, ez képezi a rendeleti jog túllépését. Az ilyen esetek precizitást képeznek s jogsérelmeknek lehetnek kútfelei. A jogelv az, hogy senkit sem szabad kényszeríteni arra, hogy azt tegye, ami a törvényben nincs meg; még egy hivatalos levelet sem küldhetni át egy faluból a másikba valakivel, mert arra nem köteles; nem azért, mintha talán nem tenné meg szívesen, de mert nem kényszeríthető rá jogosan. Ha megengedjük, hogy materiális jogban a miniszter rendeleti uton intézkedjék, akkor a törvény és rendelet közt megszűnik a demarkációs vonal, akkor anarchia áll be Magyarországon. Elhiszi, hogy a nagyobb támadások ellen, melyeket az alkotmány ellen intéznek, meg fogja védeni Magyarországot a nemzet ébersége, de az ilyen kisebb támadások ellen is résen kell lennünk.

A törvény igen is végrehajtandó, de a végrehajtásnak új törvény által kell történnie; másképpen, mint törvénnyel, nem is lehet eljárni.

Őt a kultuszminiszter elmfuttatása nem győzte meg arról, hogy a szülők természetesen jogát meg ne kelljen óvni. A törvényen keresztül mentek az események. Azt mondják, nálunk nincsenek meg a val-

lások felekezetei egyetértése. A 12-ik §-ának kijátszására megvan a vallásfelekezetek egyetértése. (Helyeslés több felől.) Katolikus és protestáns egy klikkét alkotnak a szokás kijátszására; kölcsönösen kereszteltek el, egymás tudtával.

Rajta is megesett az, hogy figyelmeztette egy jó barátja, ne exponálja magát e kérdésben, mert ultramontánus vádjá alá esik. Erre ő azt feleli, hogy ahol a hatalom összeütközésbe jön a törvénnyel, akkor a jog megvédése érdekében föl kell emelnie szavát, nem egy hitfelekezet, hanem bármely hitfelekezet mellett. Ezért nem fogadja el Szivák indítványát, de elfogadja Irányi javaslatát. (Tetszés a baloldalon.)

Mocsáry Lajos nem találja a törvénytelenségeket a rendeletben, pedig neki is csak van valami értéke az ilyen dolgok iránt. Az államhatalom tekintélyét fönnt kell tartani; tehát a rendelet is fönntartandó.

A két házastárs mindegyikének nem lehet eleget tenni, az államnak tehát föl kell állítania azt a normát, amely mindegyiket kielégíthet. A szabadelvű katolikus polgárok némileg védelmére keltek a protestánsoknak, ha megtámadták őket. Irányi határozati javaslata meglehetősen ártatlan, mert az nincs kifejezve benne, hogy kötelező polgári házasságot értett-e. (Csatár: Ne bántsák a mi népünket. Derűtlenség.)

Ha pedig autonómiát adunk a katolikusoknak, kérdés tárgya, mi lesz az egyházi vagyonnal? (Szalay Imre: azt majd a katolikusok mondják meg!) Ebbe a kérdésbe nem akar belenyulni. De amíg az országban tulnyomó hatalommal rendelkezik a vallás, (Nagy zaj több felől.) addig teljes vallás-szabadságról nem lehet szó. (Csatár közbeszól; Mocsáry rámondul: Hallgasson!)

Fenyvessy Ferencz. Mindenki csak úgy szolgálhat hazájának és egyházának, ha sem az államhatalmat, sem más vallásfelekezetet meg nem támadja. Tulságosnak találja Apponyi aggályait. Az államnak preventive bele kellett nyulnia a kérdés rendezésébe, hogy törvényszerűsége ne történhessen. Az igazi szabadelvűség nem is az, hogy egy kis gyermekre, aki még nem bír

hitének tudatával, raoktrojáljanak egy vallást. Az igaz szabadelvűség az lenne, hogy csak akkor vegyen föl vallást, ha már elég értelme van a választásra. A szülőknek nem lehet hagyani a választást, mert sok zavart okozna.

A kérvények aláíratóival szemben megjegyzi, hogy a legantikatholikusabb felfogást követték; hivatkozik az 1791-iki vitákra, magára a primásra, hogy nem engedhető meg a vegyesházasságban levő szülőknek, hogy minden gyermekük protestáns legyen.

Komlóssy Ferenczről egy röpiratban azt irták, hogy őt példányképpül kell tekintenie a kath. képviselőnek. De mikor az igazságügyminiszter beszédében azt kérde: vajjon fölvetetik-e a gyermek a kereszttség által, (Komlóssy Ferencz: nem.) Hivatkozik az egyházjogra és a tridentinai zsinatra s ha nem revokálta, akkor elveszti javadalmát.

Végül a Magyar Állam ellen fordul, mely magát katolikusnak mondja és a legszentebb dolgokat sárral dobálja, ez szégyenére válik a főpapságnak, szegényünknek válik nekünk.

Komlóssy Ferencz olvasta maga is a röpiratot és a beszédet. Figyelemmel kísérte Fenyvessy politikai pályáját és látta, hogy Pulszky Gusztáv hátán emelkedett föl, (Nagy nevetés.) most pedig más mediumot keres magának.

A Magyar Államról pedig megjegyzi, hogy annak czikkjeit igen is mindig figyelemmel kíséri, de az elkeresztelési vita alatt bele nem irt, hanem minden olvasója nevében tiltakozik Fenyvessynek kifakadása ellen, aki egy időben, mikor ott járt, bezzeg nagy súlyt fektetett a lapra. (Derűtlenség.)

Nagy István bátran vallja magát katolikusnak és védelembe veszi a katolikus papokat a hazafiatlanság vádjával szemben.

Lessko István. Elismeri mindenben a hatalmat, ami a lelkiismeretet nem sérti; de az államhatalomnak nem szabad zavart és erkölcsi hanyatlást előidézni. A katolikusok sem kérnek egyebet, mint lelkiismereti és vallásszabadságot s vallásgyengültséget.

Ülés vége 2 órakor.

föl, melynek minden részlete a legkisebb praecisióval van előre kitűzve. És végig viszi a vizsgálatokat az összes részleteken, minden egyes részletet (gyakran sok ezer kísérlettel), egyforma tüzetességgel vizsgálva meg, mely a gyakori ismétlődéssel az igazság felé türelmetlenül törekvő ember kitarását igen nagy próbára teszi. Sok ezer és ezer görcsövezést, görcsövi praeparatum készíttést, megvizsgálást, egyforma türelemmel készít el és vizsgál végig. Sokszor egy ilyen vizsgálaton nem napokon és heteken, hanem évek során át mindennap (sőt éjjel is rendszeresen) egyfolytában végez. Kiható erő fizikuma is képesíti a munkára.

Jellemző, hogy a már biztos tudást céltudatosan igyekszik terjeszteni. A bakteriumok vizsgálásáról szóló fölfedezését a leírások után alig lehetett utána csinálni. Tehát egy hónapi kurzusokat rendezett, ahol az elemi vizsgálati methodusokat végig csinálták. Ezekben a kurzusokban évek folyamán ezer és ezer orvos vett részt az egész világból s az ismeretek így mindenfelé elterjedtek. Mikor a kolera komabacillust fölfedezte, amint hazajött Berlinbe, azonnal kurzusokat rendezett és ezeken egyebet nem tettek, mint a kolera bacillusok kimutatásának módszerét gyakorolták. A porosz kormány az összes hivatali orvosokat berendelte e kurzusokra. Igen nagy súlyt fektet arra, hogy mihelyt valamely fölfedezése gyakorlati értékkel bír, olyan eszközöket ragadjon meg, amelyek által a hasznos fölfedezések a legszelebb körben elterjednek.

Egyébként Kochot tudományos föllépésében a szerénység jellemzi. Nem az a lármás tudós ő, aki a saját dolgait nagyítani, tulozni akarja, hanem amilyen óvatossággal az állításokban, olyan tartózkodó a föllépéseiben, de egyúttal mindig szívesen ragaszkodik igazságaihoz. Igen nagy előnye s ereje van abban is, hogy rendkívül pontosan végez mindent, pontos az idő beosztásában, minden munkájában, eszközeinek, készítményeinek rendben tartásában. Ezzel sok időt kímél meg.

Mint előadót Kochot szóbeli előadásában is nagy világosság és keresetlen egyszerűség jellemzi, miről egyébként abból az értekezéséből is meg lehet győződni, melylyel monumentális dolgát közre adta. Az előadásában való egyszerűség abban is leli magyarázatát, hogy ő mindig csak tényekről beszél, tényekről ír. Formákban keresetlen, egyenesen kerüli a modorosságot, cifrázkodást úgy az irányban, mint előadásában.

Külséjére, mint a legtöbb olyan ember, aki sokat ül könyvei között és a laboratoriumban, nem sok gondot fordít. Megjelenésében egyszerűség és komolyság jellemzi az erős széles vállu, nagy homlokú tudóst. A társas érintkezésben szívélyes és méltányos. Segédjeivel szívesen elbeszélgett a munkanapok után, de nem nagyon kereste a társaságot. A bakteriológiai vizsgálatok olyanok, hogy szüntelen foglalkozást kívánnak a nap meghatározott idejében s egy-egy ilyennek az elmulasztása hetekre terjedő munkát tönkre teheti, s

így a társaság miatt nem hagyhatja el laboratoriumát.

Koch reggel kilencz órakor bement a laboratoriumba s ott dolgozott délután négy óráig, a berlini szokás szerint ekkor van az ebéd. Koch családjához nem igen vitt vendégeket. Ebéd után még párszor visszament a laboratoriumba megnézni az állatokat, kísérleteket, vagy pedig olvasni.

Segédjeivel igen szeretett pár órát kedélyesen töltöni a laboratoriumon kívül s akkor a laboratoriumban maradt a tudós, velük csak a jókedélyű, kellemes Koch ment. Főleg a téli s tavaszi időben rendszeresen minden héten volt egy nap, mikor Koch és segédjei barátságos összejövetelt tartottak. Nagy öröme volt, ha pár kancsó sört megihattak. Itt kiütközött belőle néha a jénai Bursch s kedélyes apró tréfákat csinált.

Szükséges is volt, hogy pihenjen néha és kiszellőztesse a laboratorium porát. Mert a bakteriológiai laboratoriumban folytonosan infekciós anyaggal dolgoznak s lehetetlen, hogy el ne porolódjék valami. Egyszer a szekrények tetejéről összeszedték a port s beadták állatoknak. Az állatok elpusztultak.

Idegének iránt, kik hozzá jöttek dolgait megnézni, vagy tanácsot kérni, mindig igen előékeny volt s nagy örömet szerzett neki, aki így meglátogatta. Már abban az időben az első tuberkulózis után egész bucsujárással jártak hozzá. Nemcsak Európa minden államaiból jöttek, hanem Japánból és Amerikából is óriási mértékben özönlöttek hozzá.

H i r e k.

Határidő:

Nov. 25. 26. A honvédek utóellenőrzési szemléje a honvéd-laktanyában.

Nov. 26. Szeged szab. kir. város köztörvhat. biz. rendes közgyűlése.

Nov. 29. A Bölcsőde-egylet táncszíngalma a Temesváry-vendéglőben.

Tiszti estélyek. Deczember 7. és 31.-én. 1891-ik év január 13.-án, február 3.-án, márczius 5.-én és április 6.-án a Tisza-szálló nagytermében.

Decz. 8. A szegedi dalárda III. köt. estélye a Tisza-szállóban.

— **Főúri halott.** Súlyos csapás érte a magyar arisztokracziát gróf Károlyi Gyula halálával. Az elhunyt gróf előbb a közélet, a politika terén működött, később a jótékony-ságnak és családjának szentelte életét. A lapok azt írták az elhunyt grófról, hogy mint Bereg megye aljegyzője kezdett a közügyekkel foglalkozni. Ez azonban valószínűleg tévedés, mert tudomásunk szerint, mint Heves megye tiszteletbeli aljegyzője kezdte meg nyilvános pályáját a mostani kormányelnök Szápáry Gyula gróf alispán-sága alatt. És a főúri tisztviselő négy más mágán kollegájával (Keglevich grófok, Orczy bárók) ugyancsak körmolt a vármegyében házan kora reggeltől késő virradatig. A fiatal mágánok valódiak versenyeztek egymással: ki tud többet dolgozni. A pálmát a most meghalt főúr nyerte el. — Ez időből a megye székhelyén, Egerben feledtetlen maradt a társadalmi élet, az elhunyt grófnak a színiügy terén folytatott önzetlen tevékenysége miatt. Szápáry szervezte ott az első műkedvelő társulatot s Károlyi gróf volt a legkitűnőbb színésze. Ez alkalommal Szigligetinek «Fenn az ernyő, nincsen kas» című vígjátékát adták elő s a főúri szereplők kis hivatalnokoknak és kereskedőknek leányaival és asszonyaival együtt játszottak. Hanem a színpad, az a legdrágább fehér selyem kendőre volt nyomtatva. Majd országos képviselő lett s bár a konzervatív párthoz tartozott, mindig igazán, önzetlenül dolgozott a hazáért. Óriási vagyona, különösen a kápolna-debrői s utóbb a csurgói hitbizomány kezelése elvonták a politikai küzdelmekből, de nem a közgazdaság és jótékony-ság teréről. Ő szer-

Koch meglehetősen beszél francziául német akcenttal, de úgy a franczia, mint angol nyelvet teljesen érti annyira, hogy minden fönnakadás nélkül olvashatja a tudományos munkákat.

Nagy sikereinek a titka személyes tulajdonságai mellett, külső körülményekben is rejlett. A porosz kormány állandóan gondoskodott, hogy segédeszközökben ne szűkölködjék. Ezerek állottak rendelkezésére az anyagok beszerzéséhez, s például az sem ütközött nehézségbe, hogy a tuberkulozis kísérleteinél drága pénzen majmokat kellett vásárolni és ezeken kísérletezni. A kormány és országgyűlés mindig méltányolta tudományos törekvéseit és igen fényesen dotálta s kellő érdeklődéssel és elismeréssel jutalmazták minden munkáját.

Akkoriban, mikor a bakteriumok vizsgálatairól az első nagy dolgozatát közzétette, az öreg Vilmos császár magához hívatta s föl kellett vitetnie az eszközöket s a császár előtt demonstrálni az eredményeket. Az érdeklődés a legmagasabb helytől a nép alsóbb rétegéig terjedt, mindenki érdeklődik Koch iránt, s ennek a morális stimulnak a hatását sem lehet ignorálni.

S dolgozott szorgalmasan.

Ősszel elkezdett dolgozni s dolgozott nyárig s akkor, ha időt szakíthatott magának, elment Svájcba, vagy öt hétig s gyalogolt a hegyeken naponként 13 órát. Segédjeinek aztán nagy örömmel beszélt nyári élvezeiről, néha éjszaka 3—4 óráig együtt töltve velük sör mellett az időt.

Sohasem ideges, sohasem szórakozott és sohasem türelmetlen. És mégis ő a tudósok tudósa.

Bede Jobb.

vezte a vöröskereszt-egyletet, melynek elnöke volt; ugyancsak elnöke volt a magyar lovar-egyletnek is s nagy buzgóságot fejtett ki és sikert ért el mint csongrád megyei nagybirtokos a mindszentapátfalvi ármentesítő-társulat ügyeiben, mely egykori elnökét gyászolja az elhunytban. — Az első magyar általános biztosító-társaságnak is igazgató-sági elnöke volt s halála folytán a szegedi főügynökség épületén is leng a gyászlobogó. — Egy derék, buzgó, szorgalmas, okosan gazdálkodó tagját vesztette el a magyar mágán-világ s gyászán öszintén osztozik az egész közönség. Három nagy hitbizományának örököse egy beteges ifju.

Az új folyamán a következő táviratot veszszük: Károly Lajos főherceg, a magyar vöröskereszt-egylet elnöke, minden lehető módon kifejezést kíván adni annak az öszinte mély részvételnek, melylyel Károlyi Gyula gróf elnök halála hírére fogadta. A főherceg első sorban megbizta dr. Darányi Ignác országgyűlési képviselőt, hogy a ravatalt koszorúzza meg, amit Darányi képviselő ma délután 6 órakor teljesített. Mária, Terézia főhercegnő, a magyar trón örökösének neje szintén kifejezést akarván adni annak a mély részvételnek, melyet Károlyi Gyula gróf elhunytára tett, Ivánka Imrét bizta meg a ravatal megkoszorúzásával. Károly Lajos főherceg azonban, hallgatva nemes szíve sugallatára és engedve annak a szeretetnek, melylyel nemzettünk iránt mind sürűbben ad kifejezést, mint értesülünk, személyesen meg fog jellelni a Károlyi Gyula gróf temetésén.

Károlyi Gyula gr. ravatalát ma délután állították föl az egyetem-utczai Károlyi-palota első emeleti nagy termében, melynek falait fekete drapéria fedi. Az elhunyt érczkoporsóban fekszik s fekete magyar ruha van rajta.

Károlyi Gyula gróf végrendeletét ma délután hirdette ki a budapesti kir. törvényszéknél Bogisich Lajos törvényszéki elnök. A főörökösök természetesen a boldogult fia. Nejeinek, Pálffy Geraldine-nak évi 50,000 frtnyi járadékot rendel, ezenkívül gyermekei nevelési járuléka fejében évi 6—6000 frtot. Nagyobb összeget hagyott a parádi, csurgói, sásvári és budapesti kastélyok fenntartására, a cselédségről is nagylelkűen gondoskodott. Minden szolga, aki több mint 20 éve szolgált a grófnál, nyugdíj-képen teljes fizetését kapja. — A kilencz ívre terjedő végrendeletben az elhunyt szép szavakban írja le, hogy öcsével, Károlyi Gábor gróffal lelkében már rég kibékült és nem nehezte reá. A gróf részére egy csomagot hagy, mely e napokban lesz föl-bontandó.

— **Az igazoló-választmány ülése.** Az igazoló-választmány tegnap délután 5 órakor, Babarczy József elnöke alatt a főjegyzői hivatalban ülést tartott. A választmány ezen ülésen előterjesztést dolgozott ki a közgyűlésnek, hogy a köztörvényhatósági bizottságból az 1890. év folyamán Szegedről eltávozott s így tagsági okukat vesztett, valamint az elhunyt bizottsági tagok helyeinek pótválasztás elrendelése általi betöltése iránt a törvény értelmében intézkedjék. A törvényhatósági tagok közül a következők maradtak ki: 1888—93-ig terjedő hat évre a I. kerületben megválasztott Lévy Ferenc, volt csongrád megyei tanfelügyelő, ki közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsossá történt kinevezetése folytán Szegedről eltávozott s id. Scheinberger Antal, aki meghalt. A III. kerületben megválasztott Láng Ferenc eltávozott. Az V. kerületben megválasztott Szabó József és Körösy Antal elhaltak. A VII. kerületben Karcz Alajos Szegedről eltávozott. — Az

1890—95-ig terjedő hat évre az I. kerületben Jiraszek Nándor és Fináczy Gyula Szegedről eltávoztak. A III. kerületben Fischer Mihály meghalt.

— **Államkölcsonös házak biztosítási díjai.** A Szeged város által kezelt államkölcsonös házak tudvalevőleg febr. hóban a kincstár birtokába mentek át. Így ezen időre az illető házak tűzkárbiztosítási díjait is a kincstár tartozik fizetni. A város, mely már lefizette a 40 ft 50 kr. tűzkárbiztosítási díjat, tegnap ez összeg visszafizetése miatt ártírt a pénzügyigazgatósághoz.

— **A «Sövényházi társulat».** A «Sövényházi ármentesítő-társulat» november 30-án délelőtt 10 órakor Pálffy Ferenc polgármester elnöke alatt a városi székház épületében ülést tart. Az ülés tárgya a költségvetés előirányzata, az 1888. és 89. évi megvizsgált számadások beterjesztése és a közgyűlés napjának kitűzése fogja képezni.

— **A nagy interpelláció.** Ki is lehetne az más, mint Várossy Ferenc k. t. h. b. tag, derék polgártárs, aki, ki tudná megmondani mióta, az interpellációk egész záporát zúdítja a városi tanács nyakába? A «nagy interpelláció» legújabb és legmulatságosabb interpellációjában egy újabb oldalról mutatja be magát a városi tanácsnak, mely pedig, mint kitűnő humorista, aki nemcsak egész a szórakoztatásig okoskodik, érvel, hanem mosolyt is fakaszt, derűt is áraszt szét a hivatalok komoly atmoszférájában. Imhol a legújabb csuda-interpelláció.

«Van-e tudomása a főkapitány urnak arról, hogy:

1. a városnak nagy költséggel fentartott közterteiben levő értékes tülevélű cserjéi, halottak napját megelőzőleg, egyik városi alkertész által eladási czélakra vandál módon megcsontkíttattak?

2. hogy ez fényes nappal a leglátogatottabb sétaterén, Stefánán, a legvakmerőbb módon elkövetett falopás fentebb megnevezett (?) tettesét nem rendőri közeg, hanem maga a főispán uró méltósága volt szerencsés végre is elesipni s azt a rendőrségnek átadni?

3. hogy a legközelebbi mult éjék egyikén a város első tisztviselőjének házába és lakásába tolvaj lopódzott be, kit tolvajlási műtétének végre-hajtása közepette, ismét nem a rendőrség, hanem a házigazda (t. i. a polgármester) ébersége és nagy lélekjelenléte akadályozott meg?

S ha mindezekről van tudomása, kérem a tek. főkapitány urat:

1. szándékozik-e a drága pénzen teremtet s állítólág kiokosított s szép gunyába bujtatott, modernnek titulált rendőrségével odahatni, hogy jövőre a mindinkább vakmerőbbben fellépő tolvajok ne a méltóságos főispán ur által, hanem a rendőrség részéről éressenek tetten?

2. hogy a polgárok vagyona felett ne csak a polgárság maga, hanem modern rendőrsége is örködjék, végre szándékozik-e olynemű intézkedéseket tenni:

3. hogy végre valahára a rendőrség már maga is csináljon intő példátul egy pár jó fogást és ne pusztán a mások által elesipített gazemberek átvívője és bekísérője legyen, mert hiába, lejárt már régen a sült galambok röpökésének ideje.

Teljes tisztelettel, stb.

A nagy interpelláció saját bogarainak köz-hírré tételé czéljából egyébként lapot akar indítani, mely kizárólag interpellációk közléseivel fog foglalkozni. Nem megvetendő multság lesz.

— **A katonai kórház fásítása.** Steiner Lipót dr. ezredorvos azon kéréssel fordult a városhoz, hogy a katonai kórház udvarának befásítása végett facsemetéket bocsásson rendelkezésére. A tanács azzal válaszolt Steiner dr.-nak, hogy elküldte neki az újszegedi faiskola jegyzékét, folhiva őt, hogy ebből jelölje ki a kórház udvarára legalkalmasabb faültetvényeket.

— **Ösztöndíjas szegedi diákok.** Megírtuk, hogy a Ráth Jakab-féle három éven-kint kiosztani szokott ösztöndíjakra több

szege di tanuló pályázott. A tanács tegnap délelőtti tartott ülésében Gróf Antal I., Kossó Elek IV. és Deutsch Ármán VI. oszt. reáliskolai növendékeknek ítélte oda az alapítvány kamatait, melyből egy tanulóra 52 frt jutott. Az ösztöndíjban részesült diákokat a főreáliskola igazgatósága ajánlotta a tanácsnak, akik jó magaviseletük s szorgalmuk és képességük által tünnek ki az iskolában. A tanács az ösztöndíj szétosztásáról jelentést tesz a kultuszminis teriumnak.

— **A diva férje.** Színházunk egyik primadonnájának férje, Hentaller Lajos orszgy. képviselő, az „Egyetértés” munkatársa, az ismeretes Hock-féle eset miatt, Gajári Odön országgyűlési képviselővel, a „Nemzet” felelős szerkesztőjével tegnapelőtt a fővárosban kardélre megverekedett. Gajári felső karján könnyebb sebet kapott. Párhaj után Hentaller odalépett ellenfeléhez s kijelentette, hogy a sértést visszavonja s a párbajt folytatni nem kívánja, mire a felek kibékültek. A fővárosi lapok ezt a esetet úgy adták elő, hogy „Gajári karján oly súlyosan sérült meg, hogy a harczképtelenségig menő párbajt, az orvosok véleménye szerint, tovább folytatni nem lehetett”. Szerencsére azonban ez a verzió elannyira nem felel meg a valóságnak, hogy Gajári tegnap már javában dolgozott a „Nemzet” szerkesztőségében.

— **Rendőrorvosi hivatal.** A kerületi orvosok két nap óta már az unjon berendezett hivatalukban teljesítik a rendőrorvosi vizsgálatot. Sajnos, ez a közegészségügyi szempontból annyira fontos hivatal még most sincsen a szükséges felszerelésekkel ellátva. Remélhető azonban, hogy a Fara gó Odön dr. tiszti főorvos által javasolt felszereléseket a tanács mielőbb be fogja szereztetni, mert csak így lesz Szeged városának megfelelő orvosrendőri hivatala.

— **Ez is magyarság.** A m. államvasut Szeged és Szabadka között a 113. számú örháznál le- és felszálló állomást nyitott. Az örház homlokzatán ez a felirat díszlik: Királyhalomok. — Ehelyett talán egyszerűbb és magyarosabb hangzású lenné „Királyhalm”, vagy „Királyhalom” felírás.

— **Főuri vadászat.** Említettük, hogy Szápáry Géza gróf gyálai uradalmában e hó 25-én és 26-án nagy körvadászatot tartanak. Az ezen vadászatra meghívott budapesti előkelő vendégeken kívül Szeged notabilitásai közül résztvesznek: Kállay Albert főispán, Pálffy Ferencz polgármester, Lázár György dr. főügyész és Pálffy Viktor városi tanácsos. Találkozás ma reggel 1/9 órakor a ludvári majornál s holnap reggel ugyanilyen időtáiban a Szi-lágyi-majornál.

— **Faárverés.** Az alsótanyán, az állami kezelés alatt lévő homokerdőn a faárverést meglehetősen eredménytel bevégezték. Az árverés sora most a csöngőlei erdőre került, hova Kiss Ferencz állami főerdész és Kriszt Sándor városi gazdaság holnap mennek át, hogy a városi erdőben a régebbi óta folyó, de november 22-én megszakított faárverést ismét folytassák.

— **Vonatösszeütközés.** Budapestről táviratozza levelezőnk, hogy ott súlyosabb beszámítás alá eső vonatösszeütközés történt. Tegnap, november 24-én délután ugyanis a magyar államvasutak József-városi (VIII. kerület) állomásánál egy mozdonyt indítottak a Ferencz-városi (IX. kerület) állomásra. Ehhez a mozdonyhoz hozzá volt csatolva egy kalauz kocsi, melyben a magyar államvasutaknak öt alkalmazottja pipázott csöndesen. Ez a mozdony utközben találkozott a ferenczvárosi állomásról a józsefvárosi állomásra indított mozdonyval, melyen négy vonat-kisérő ült. A találkozás elannyira váratlanul történt, hogy a két rövid vonatot már nem volt idő megfékezni. Így történt, hogy a két hevesen összeütközött vonat kilencz

kisérője közül négy súlyosan, három pedig könnyebben megsebesült. Csak kettő maradt ép bérrel. A két mozdonyban nagy kár esett. Az összeütközés kipuhatolására a vizsgálatot már megindították.

— **Születésnap meglepetés.** Összeborzad az ember hallatára ilyen esetnek. Egy alsóvárosi familia gondolta ki ezt a meglepetést, az egyik haldokló fiu számára. Bezörgetnek az orvoshoz.

— Mi baj?

— Halottunk van.

— Kicsoda?

A keserv kifejezése ül az arcokon s fogvaczogva rebegik:

— A Pista, a Cseppentő Pista.

— Mikor halt meg?

— No, még éppen nem halt meg.

— Akkor menjenek haza s ápolják a szegény beteget.

A familia nem tágitott.

— De csak tekintetes ur, tessék kiadni azt halotti bizonyítványt. Holnap van a Pista születésnapja, milyen szép lenne ezen a napon eltemetni.

— Ez mindenesetre meglepetés lenne rá nézve, — véli az orvos.

— **A körülszáncolt Királyhalom.** Egy királyhalmi staféta hozta szerkesztőségünkbe a következő kuriózus levelet: Királyhalm körül van szánczolva. Se ki, se be nem mehetünk. A magyar államvasutársaság állomást létesített a 113. számú örháznál. Ez örház körül messze terjedelemben az Örmödy-féle birtok fekszik, melynek bér-lője: Beretvás mindenfelől elzárta a Királyhalmra fel vezető utat. Most tehát el vagyunk kerítve a nagyvilágtól, ki nem menekülünk innen, hacsak madárszárnnyakon nem. Van ugyan még egy másik út is a városba, csakhogy ezen legalább is négy mértföldnyi utat kell majd tennünk, hogy Szegedet elérhessük.

— **Ragályos betegségek.** A Szegeden előfordult ragályos betegségek mult heti statisztikáját Fara gó Odön dr. tiszti főorvos a következőkben terjesztette a tanács elé: Himlő volt 1, vörheny 5, hártvas toroklob 2, ronszoló 1, kanyaró 6, hasi hágmáz 1, orbáncz 2, trachoma 2, összesen tehát 20 ragályos betegedési eset fordult elő, melyek között egy végződött halállal.

— **Az ingatlanok becsértéke.** Fodor Károly dr. adóügyi tanácsnok betérjesztette a tanács elébe a szegedi kir. pénzügyi igazgatóságnak a dologi végrehajtások tárgyában kiadott körrendeletét, mely arra vonatkozik, hogy a bírói uton eladandó ingatlan becsárát, a helyi körülményekre vonatkozó tekintettel, a szak-közeg esetről-esetre biznyitványban igazolja. A tanács erre nézve utasítást ad a mérnökségnek s meghagyja, hogy a városi adóhivataltól közvetlenül nyerendő megke-reseések alapján, az ingatlanok becsértékét hatósági becsü-bizonylat alakjában a polgármester által is aláírtan, a városi adóhiva-talnak küldje meg.

— **Katalin est.** Katalin nem a szent-voltá-ról ismeretes ma napság. November 24-ike arról nevezetes jó Magyarországon, hogy ezen az estén szokás a legtöbb fiatal leányt bevezetni a társaságba. Pár szóval: Katalin estéje a gyermek leányok zsonglőr szívecskéiben semmi más, mint az első bál édes izgalmainak és illatos forgatagának soha el nem feledhető éjszakája. Nos, Szeged hideg társas életében a Katalin est a nélkül borult november 25-ikének virradatába, hogy a gyermek ruhákból kinőtt leányok lelkében valamelyes édes emléket hagyott volna. Világosabban szólván: Szegeden nem volt Katalin-bál, Katalin estről is csak egy-ről van tudomásunk. De ez vigasságos volt és a „Tiszában” esett meg. Kass János vendéglős kedves nejeének tisztelőitére gyűlt össze vagy hatvan ember s bizony már eloszlott az éjszakának homálya, mikoron a kedélyes társaság a legde-rültebb hangulatban oszladozni kezdett.

— **Gyakorlatától felfüggesztett ügyvéd.** E czim alatt a fővárosi napilapok után azt a hirt közli a lap-társ, hogy „Lipkay Kálmán volt szegedi, jelenleg gyöngyösi ügyvédet az egri ügyvédi kamara előter-

jesztése folytán a kir. kuria behajtott pénz-ek jogtalan visszatartása miatt az ügyvéd-ség gyakorlatától 1890. november 14-től 1891. november 14-ig felfüggesztette.” Ebből a hírből csak annyi való, hogy egy Lipkay Kálmán nevű gyöngyösi fiskálist a kir. kuria a gyakorlatától felfüggesztett, de a felfüggesztett Lipkay Kálmán (egy öreg prókator) korántsem azonos a tény-leg ma is Szegeden praktizáló fiatal ügy-véddel, dr. Lipkay Kálmánnal. A felfüg-gesztett öreg prókator soha nem is volt Szegeden.

— **A nádtérms jövedelme.** Fehértó, Fertő és Nádas örházak körüli területen tegnap árve-rezték el a nádtérmet. Befolyt a város kasszá-jába 105 frt és 50 kr. Két év előtt 14 frtot, a mult évben 16 frtot jövedelmezett a nádtérms. A tegnapi árverés eredménye tehát fényesnek mondható.

— **Kisteleki pótvásár.** Megirtuk, hogy a kistelekiek december 14-ére pótvásár engedélyezését kérik. A tanács a kistelekiek kérelmét pártolólág terjesztette föl a minis-teriumhoz.

— **Tüzokádó pincze.** Először sűrű füst, majd lángnyelvek csapkodtak ki a Boldogasszony-sugáru 11. számú ház pinczéjének ablakaiból. — Meseszerű dolgok kerekedtek szárnyra az ut-ezán, a föld mélységéből fölcsapkodó vulkán-szerű tüzekről s össze is sereglett mindjárt az utca rendes bámuló-publikuma, mely rendkívü-lit, csodásat szeretne látni mindenben. Megjelen-tek a rendnek sarkantyus csizmás, fegyveres őrei is, s nemsokára kitudódott a tűz oka. Két asz-szony libát perzselt a pinczében. Egész szalma-máglyát raktak. A szalma hirtelen lángba bo-rult, az óriási füst miatt lehetetlen volt az oltás, szénné égtek a libák is. Ezen a káron kívül más baj is éri a két asszonyt: megbírságotlák őket könnyelműségükért.

— **Lezuhan a padlásról.** Megemlegeti a tegnapi napot Németh Mihály. Jó kedvre akarván magát gerjeszteni, addig ivott a buczkai karcosból, míg be nem ru-gott olyan kegyetlenül, mire az a merész elhatározás érelődött meg agyában, hogy ő bizony fölhág az égre s ott aluszsza ki magát. Föl is kuszott a létrára s mikor boros fejét beleavágta, — nem az ég, mint ahogy ő gondolta, — hanem a padlász aj-tájába, honnan keményen visszavágódott s zuhan le a magasból, háttal egyenesen egy vaskályhára esve. A súlyosan megsé-rült atyafit Andrásy Ferencz dr. kerü-leti orvos vette gyógykezelés alá.

— **Apró tolvajok.** Szaporodnak egyre az apró bűnösök, ha így folytatódik sokáig, kis fizetők számára egész külön tömlőzést kell majd berendezni. A tegnapi nap tolvajai Mészáros András és Takács Menyhért. A m. államvasut pályaudvarából négy vastalyigát loptak. A rend-őrség kiderítette, hogy a magyar államvasut pá-lyaudvarában egész szervezett kis tolvajbánda működik, melynek 6—7 tagja mindenféle ércz-nemű tárgyat lopkod. Tegnap lefeszítették a kupék ölmazárját, nagy mennyiségű dohányt lop-tak el. A kis czinkosoknak is nyomában van a rendőrség.

— **Szegedi találmány.** Lapunk több ízben megemlékezett Klemm István víz-vezetékigazgató nevezetes találmányáról, gyorstéglasajtó gépjéről, mely a szakkörök figyelmét a legnagyobb mértékben felköl-tötte. A kereskedelemügyi miniszter Klemm István gyorstéglasajtó-gépjére szabadal-mat adott. Így tehát a szegedi találmány nemsokára közkeletű lesz.

— **Vendégségen.** Tárt karokkal fogadta K. szegedi köremsáros Gy. makói polgártársat. Akárcsak az édes testvére lett volna, olyan asztalt terített neki, hogy a makói polgártárs egész oda volt a megtiszteltetését s váltig törte a fejét, mivel érdemelte meg ezt a sok jót. A lukullusi lakoma után berugtak. Illetve csak a vendég rugott be, mert a köremsáros kártyán el-nyerte minden pénzét és nála levő értékes tárg-yát. Mégis volt a köremsárosban annyi humani-tás, hogy 1 frt 10 krt kölcsönzött a vendégnek, hogy ezzel a pénzzel zónázzon haza. A vendég jelentést tett a rendőrségnek.

— A kerekkepű kis kövér ur. Mig a duzzadó habok, tornyosuló hullámok tetején repülő vitorla szárnyain menekül a kerekkepű kis kövér ur a végtelen óceánon, messze Amerika felé, az európai szédelgők assylumába, az alatt a faképnel hagyott hazában ismét újabb turpisságot üt ki rá a rendőrség, melyre most már az új világrész határán, bár honiúi bánattól vérző szívvel, de mégis csak fittyet hány.

A legutolsó stikljje ez Csillag Dénesnek, a kerekkepű kis kövér urnak.

Csillag D. ezuttal nem mint törvényszéki elnök vagy kir. főügyész, hanem mint «lovagias férfi» lépett föl egy elhagyott kis teremts előtt, aki leány, művelt, de szegény, fiatal és szép, de nagyon tapasztalatlan, mint rendesen a fiatalok és szépek.

Szegedre jött, hogy majd itt nevelő lesz. Csak hogy nem juthatott mindjárt alálshoz. Pedig a gondos mama már föladata a vasutra a kicsike összes ruhaneműit, egész stafirungját, hogy a szárnyára bocsátott vergődő kis madár tanuljon meg maga élni.

Az első napokban keserűen tapasztalta, hogy a mama nélkül sokkal nehezebb boldogulni, mint ezt otthon elképzelte, nem volt pénze s nem volt senki, aki előtt elpanaszolhatta volna sorsát.

Ekkor mentő angyal gyanánt megjelent egy férfi. Éppen nem volt angyali kinézése. Olyan alakja volt, mint egy hordónak. A ropant nagy feju, csupasz képű ur megállott a meglepett kisasszonyka előtt, díó szemét rámeresztve, bemutatta magát:

— En Csillag Dénes szegedi földbir-tokos vagyok.

A kisasszony könyein át nézett reá s a meghatottságtól alig tudta elrebegni, milyen boldog, hogy nagy elhagyatottságában egy földbirtokossal áll szemtől-szembe. Csillag azonnal igen prózai hurokat kezdett pengetni.

— Kisasszony, hallottam, kegyednek pénzre van szüksége. (Husos kezével nagyot csapott zsebére.) A sok holmiját sem tudja kiváltani a magyar államvasut raktárából.

Csillag ezután folajánlott a holmik kiváltására 9 frt 50 krt olyan megjegyzéssel, hogy a kiváltott holmikból az értékesebb tárgyakat neki átadja, melyeket ő majd zálogba csap s levonja a kapott összegből a maga 9 frtját. A zálogtárgyakat a kisasszony majd kiválthatja, ha jobbra fordul sorsa.

Ez a terv egészen nagyszerűnek tűnt föl a kisasszony előtt. Ki is váltottak mindent s a legértékesebb tárgyakat, a megbeszéléshez képest, Csillag elvitte zálogba. Nem a zálogházba, hanem egy «bizalmas barátja»-nál zálogosított el mindent.

Most a kisasszony uri családdhoz jutott, kiseretné váltani holmijait. Jelentést tett a rendőrségnek. A holmik egy része Fried zálogintézetében volt. Hogy kerültek oda, azt csak a kerekkepű kis kövér ur tudná megmagyarázni. A zálogintézet 28 frtot adott a tárgyakra. A zálogcédulákat Csillag természetesen ismét eladta s megszökött a kisasszony ékszereivel is.

— Germanizáló dalegylet. A resicza-bányai német dalegylet, mint velünk közlik, néhány nap előtt zsufolt ház mellett német színelőadást rendezett. Az előadás létrehozásában főként Schopf dr. osztr.-magyar államvasuti főorvos, a magyar gyermekkert-egylet volt elnöke fáradozott. Jellemző a resiczai viszonyokra, hogy míg a magyar nyelv terjesztő egyletnek minden fáradozása daczára sem sikerült egy magyar előadást létrehoznia, addig az említett német egylet tőkéket gyűjt saját maga és így a németesedés előmozdításának javára.

— Rövid hírek. Egy kis kimutatás. A telektörvényszéki ingatlan birtokváltozások után esedékes krajczárpenék czimén október hóban 714 frt 73 krajczár jött be a város pénztárába. — Tanácsi átvirat. A tanács Oltványi Pál préposttal tudatta, hogy az ő iskolájába Dessewffy Sándor püspök Andrassy Ferencz dr.-t nevezte ki a vizsgalatra iskolaszéki tagnak. — Közházi költségvetés. A belügyminiszterium a

szegedi közokrház 1891. évi költségelőirányzatát jóváhagyta. — Világítási költségek. A város október havi légszuszvilágítási költségei: a közúti vashidon 22 frt 81 kr.; a székepület és bérház világítása 246 frt 60 kr.

Színház.

Troubadour.

A «Troubadour» tegnapi előadása csekély számú közönség előtt játszódott le, az ismert szereposztással. Az összes szereplők, különösen Pourma, Juhász és Hunfi teljes buzgalommal és mondhatnók, teljes szerencsével énekeltek.

A zenekar pompás direkció mellett, kitünően intonált s az énekar még a második felvonásbeli színpalak mögötti kardalnal is alig tett számba vehető hibát.

Csak Zombory Ilona nem volt kellőleg diszponálva. Különösen az utolsó felvonásban gyakorta «esett».

A közönség sokat tapsolt s az előadással mindenki meg volt elégedve, kivéve Makót, ki a jó előadás föltétlen adstratumaúl tartja a nagy kasszát és Főriss, aki Jonathán-beli baritonját látta elveszni a Juhász éneke által.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Évadbérlet 55.

Havibérlet 25

Kedden, nov. 25-én

BÁNK-BÁN.

Tragédia 5 felvonásban. Irta: Katona J.

S Z E M É L Y E K :

II. Endre magyarok királya	Boronkai.
Gertrud királyné	Ardai I.
Ottó, Berthold meraniai herczeg fia, Gertrud testvére	Bagi.
Bánk-bán, Magyarország nagyura	Molnár.
Melinda, felesége	Cserni B.
Miklós bán, } Melinda nagybátyjai	Mezei.
Simon bán, }	Sziklay.
Zászlós ur	Hajdu.
Petrus bán, bihari főispán	Bódy.
Miska bán, a királyfiak nevelője	Várad.
Sólyom mester, fia	Főriss.
Bendeleiben Izidora, türingiai leány	Csügyényi V.
Udvaronc	Kovács.
Biberach, kalandor lovag	Réthey.
Tiborcz, paraszt	Fenyéri.

Kezdeté 7 órakor.

Holnap: Eleven ördög.

Törvénykezés.

A félmillióst ternő pöre.

(Tizenhatodik nap.)

— Eredeti tudósítás. —

Temesvár, nov. 24.

Az ítélet.

Pontban 11 órakor megjelenik a kir. törvényszék és elnök a tárgyalást megnyitja. Kir. ügyész átadja vádindítványának rendelkező részét az elnöknek. Az elnök pedig kihirdeti a kir. törvényszék ítéletét, mely a következő:

Ő Felsége a király nevében! A temesvári kir. törvényszék mint büntető bíróság az 1890. évi október hó 27-én megkezdett és november hó 20-án befejezett végtárgyalás alapján, a vád és védelem által tett előterjesztések meghallgatása után Farkas Menyhért és társai elleni bünyben a következőképpen ítélt:

I. rendű vádlott Farkas Menyhért, óbcesei származású, 45 éves, róm. kath. vallású, özvegy, 3 gyermek atyja, volt városi hivatalnok, ügyvédség, utóbb magánzó, budapesti lakos a büntető törvénykönyv 379. §-ába ütköző és a 383. §-ának 2. bekezdése szerint minősülő család büntette, a 470. §-ának 1. bekezdésében minősített kétféle megvesztegetés büntetében bűnös és ezért a btk. 383. és 470. §§-ai alapján a 98. és 97. §§-ainak alkalmazása mellett a mai naptól számított 6 évi fegyházra, melyből 1 év és két hónap kitöl-

tótnak vétetik, továbbá az 1887. évi VIII. t. cz. 1. §-ában körülírt cseleokra fordítandó és behajthatatlanság esetén további 3 havi fegyházra átváltoztatandó 2000 frt pénz-büntetésre, 10 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére; (a multkori ítélet 8 évi fegyház volt).

II. od rendű vádlott, Szobovits Károly budapesti származású, 45 éves, r. kath., nős, 3 gyermek atyja, lotto-hivatalnok, büntetlen előéletű, ugy III. rendű vádlott Püspök József budapesti származású, 46 éves, róm. kath., nős, 3 gyermek atyja, lotto-hivatalnok, büntetlen előéletű, mehalai lakos (az illető büntetőtörvénykönyvi §-ok alapján) 6—6 évi fegyházra, melyből 1 év és 2 hónap kitöltöttnek vétetik, továbbá 10 évi hivatalvesztésre, politikai jogainak felfüggesztésére és 300—300 frt pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén 30—30 napi fegyházra; (a multkori ítélet 8—8 évi fegyház volt.)

IV. rendű vádlott Telkessy Nándorné szül. Kiszely Anasztázia, szabad-szállási származású, 48 éves, 5 gyermek anyja, magánzó, utóbb szegedi lakos, büntetlen előéletű, (az illető §-ok alapján) 2 évi fegyházra, melyből 6 hónap kitöltöttnek vétetik, továbbá 5 napi fegyházra átváltoztatható 50 frt pénzbüntetésre, 5 évi hivatalvesztésre ítéltettek. (Telkessy né a multkor 2 évi börtönrre ítélték.)

Hergatt Péter és Püspökyné a kir. törvényszék felmentette.

Farkas Menyhért, Szobovits Károly, Püspök József és Telkessy Nándorné kötelesek az osztrák kincstárnak 480,000 frtot az ítélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt megtéríteni, valamint az eddig felmerült költségeket viselni.

Ezután az ívekre terjedő indokolást olvasták föl.

Vádlottak szinte közönyösen hallgattak végig az ítélet fölolvadását. Mindnyájan folebbtek.

Táviratok.

A király a fővárosban.

Budapest, nov. 24. (A «Szegedi Híradó» eredeti távirata.) A király ő felsége ma reggel 6 óra 13 perczkor külön udvari vonaton Gödöllőről a fővárosba jött. A királyt gróf Paar Ede altábornagy főhadsegéd kísérte; a központi pályaudvarban egyedül Lachnit állomásfőnök fogadta. Dél-előtt ő felsége a budai királyi várakban általános kihallgatást adott. Délután fél kettőkor ő felsége a mucsarnokba hajtatott, hogy megtekintse a holnap megnyíló téli tárlatot. Itt Szápáry miniszterelnök, gróf Tisza Lajos, gróf Zichy Jenő, Gerlóczy alpolgármester és a művészvilág számos képviselője várta és üdvözölte a királyt, aki Telepi műtárnok vezetésével mellett sorra járta és nagy érdeklődéssel szemlélte az érdekes és gazdag tárlatot. Végül legnagyobb elismerését fejezte ki a magyar művészet haladása fölött. — Este 6 órakor nisszatért ő felsége Gödöllőre.

Az új pestmegyei főispán.

Budapest, nov. 24. (A «Szegedi Híradó» eredeti távirata.) Beniczky Ferencz ma foglalta el főispáni székét Pestmegye közgyűlésén. Mikor Földváry alispán a gyűlés megnyitása után felolvasta a belügyminiszteri leíratot, mely a megye közönségével tudatja Beniczky kinevezését, több oldalról fölhangzott: «Éljen Földváry!» a mi egy kis tüntetés akart lenni Beniczky ellen. Ezután Tisza Lajos vezetése alatt küldöttség ment az új főispánért, aki megérkezvén, tetszéssel fogadott beszédet tartott, mely után Ilkey főjegyző üdvözölte a vármegye közönsége nevében. Ezután a közgyűlés napirendjére került a sor. Első tárgya a közigazgatási bizottságból kilépő tagoknak megválasztása. A főispán a közgyűlést választás megejtése végett egy órára

felfüggeszti. A folytatólagos közgyűlést Beniczky déli 12 órakor nyitja meg s kihirdeti a választás eredményét, mely szerint Prónay Dezső báró, Szápáry István gróf, Tisz Lajos gróf, Hajós József és Bossányi László kilépő bizottsági tagokat újra megválasztották. A közgyűlés ezzel véget ért.

A tuberkulózis gyógyítása.

Budapest, nov. 24. (Szegedi Híradó) eredeti távirata.) Berlinből az a lehangelő távirati hír érkezik ide, hogy a Koch-féle injekció eredményeként egyetlen valódi gyógyulási esetről sem tudnak számot adni. A nagyon is fölpezsdült reményeknek teljes lerontását jelenti az a tény, hogy az eljárás gyakorlati oldala egyáltalán nincs végleg megállapítva. Több lupus betegségben szenvedő meggyógyultnak jelentett ki s ezen ma újra mutatkoztak a betegség jelei.

Árviz.

Budapest, nov. 24. (A «Szegedi Híradó» eredeti távirata.) Karlsbadból sürgönyzik ide, hogy az Eger és Moldva folyók a nagymérvű esőzések folytán kiöntöttek és Karlsbadot teljesen elárasztották. Legutóbb két napig valóságos zápor zuhogott le Karlsbadra. A város polgármestere a veszedelemtől látára annyira megrémült, hogy gutaütés érte.

A hollandiai király halála.

Budapest, nov. 24. (A «Szegedi Híradó» eredeti távirata.) Hágából sürgönyzik: A királyné, bár nagyon meg van indulva s igen szomorú, mégis szilárd magaviseletű. A király ábrázata nem változott el. A gyarmatügyi s igazságügyi miniszterek konstalták a halál megtörténtét és fölvtették a halálesetet. Az elhunyt király palmaágakkal díszített ravatalon fekszik, melynél két kamarás áll őrt. Négy orvos teljesítette a halotti szemlét. Kedden a bebalzsamozott hullát koporsóba teszik és a looi kastélyból valószínűleg a fővárosba fogják szállítani. Holnap reggelre várják a regens királyné kiáltványát, aki, úgy hiszik, nem sokára eskü fog tenni, mint a kiskoru királynő helyett kormányzó régens.

Koch-féle beoltások Budapesten.

Budapest, nov. 24. (A «Szegedi Híradó» eredeti távirata.) A zsidó kórházban ma azokat, kikre a tegnapi beoltásnak hatása nem volt, újra beoltották most már erősebb adag (2—5 milligramm) anyaggal. Beoltottak még két új beteget is: Mitelmann Cecília 20 éves hajadont és Nedeczky Antal 27 éves férfit; mindkettő tüdővész. A kísérletek iránt az érdeklődés általános.

Az olaszországi választások.

Budapest, nov. 24. (A «Szegedi Híradó» eredeti távirata.) Rómából jelenti egy sürgöny, hogy a tegnapi megtörtént választások eredményéből ma délig 263 ismeretes. Megválasztott 206 kormánypárti, 18 balpárti és 5 jobbparti ellenzéki, 27 radikális, 3 szocialista és 4 pártunkivüli. Crispi miniszterelnököt Sziciliában 4 helyen választották meg. A megválasztottak közt vannak: a posta- és táviratügyi miniszter és a közmunkaügyi miniszterium államtitkára is.

— **Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségeknel és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbajnál, a valódi „Moll-féle seidlitz porok” bizonyultak legsikeresebbeknek a többi szerek fölött, mint gyomor erősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 1 frt. Sététküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. k. udv. szállítótól, Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő, az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Közgazdaság.

A budapesti gabonatözsderől.

— Nov. 24. —

Buzát ma kész árban mérsékelten kínáltak, a vételkedv gyöngye és szilárd irányzat mellett 7000 mm. kelt el.

Készbuza lanya.

Határidő üzlet.

Déli tőzsdén:

Buza őszre 1891.:	7.85—7.90
Buza tavaszra:	8.05
Tengeri májusra 1891.:	6.26—6.27
Zab tavaszra:	7.32
Repce:	13.50—13.60

Esti tőzsdén.

Buza tavaszra:	8.01—8.03
Tengeri máj.—jun.-ra 1891.:	6.24—6.26
Zab tavaszra:	7.29—7.31
Káp.-repce:	13.60—13.65

A budapesti értéktőzsderől.

A tőzsde ma kedvetlen volt. A vezető értékek nem tarthatták fenn árfolyamaikat. A forgalom korlátozott maradt. A közlekedési értékek nyugodtak voltak. A helyi piacon a malomértékek, rimamurányiak és a Ganz-részvények csökkentek. A valuták lanyhultak.

Délutáni zárlat:

Oszt. hitelrészvény	295—294.90—295.60
5% papírrár.	99.35

Esti zárlat:

Oszt. hitelr.	295.50
5% papírrár.	99.35

Kőbányai sertés-keresk. csarnok jelentése.

1890. nov. 24.

Az üzlet szilárd.				
Magyar, urasági, öreg, nehéz	42.—	frtől	43.—	frtíg.
„ „ „ fiatal, „ „ „	—	—	44.—	„
„ „ „ közép „ „ „	44.—	„	44.50	„
„ „ „ könnyű „ „ „	44.—	„	45.—	„
„ közönséges (szedett) nehéz „ „ „	—	—	—	„
„ „ „ közép „ „ „	43.50	„	44.—	„
„ „ „ könnyű „ „ „	42.50	„	43.50	„
Szerbiai nehéz „ „ „	42.50	„	43.—	„
„ közép „ „ „	42.50	„	43.—	„
„ könnyű „ „ „	41.—	„	41.50	„

Sertéselésztszám: Nov. 21-én volt készlet 101,140 drb., 23-án felhajt. 2913 db., elszállított 1871 drb., maradt készletben 102,182 drb. sertés.

REGÉNY.

ASSZONY NÉLKÜL.

— Eredeti regény. —

Írta: KEMECHEY JENŐ. 35

(Folytatás.)

Mikor a zugás lecsillapodott, a jegyző olvasta:

— Következő szónok dr. Fejér Dénes.

Sietett be.

Micsoda beszéd lesz ez most?

— Eh! akarom. A tárggyal tisztában vagyok. Mit féljek.

Rezgéstelen hangon, csöndben kezdte:

— Tisztelt Ház!...

XV-ik FEJEZET.

Bonyolódik.

Leonka leült egy selyem huzatu triposzra és festeni kezdett.

Barna fejécskét kisse a jobb vállára hajtotta, balkezevel kinyújtott maga előtt egy képes lapot s úgy nézte.

Arról festett, még pedig nagy titokban.

Már egy hete pamacsol rajta s még a nagymama se vette észre. Nemcsak az ajtókat zárta magára, de még az ablak belső függönyeit is mind összebocsátotta volna, ha

ugyan nincs szüksége munkájához a világosságra.

Ugyan mi rejtőzik e nagy titokzatoság alatt? Mi zsi bonghat ennek a kis leánynak barna fejécskéjében, hogy ilyen elvonult munkát végez.

És pláne fest.

A kis leányok, akik már a bálozás édes izgalmait áhitozzák, akik haragudni tudnak a Melanie nénikre, ha lefoglalják a cousint maguk számára s akik dühösek a cousinra, ha az nem tekinti őket nagy leányoknak, — az ilyen kis leányok már nem szoktak csak úgy átabotába, vagy csupán a művészet kedvéért festeni.

A Leonkák, Gizikék és Ilusok zsöngeszivecskéiben rendesen bimbófakasztó májusnak első napsugara zsarnokoskodik izgatóg melegével, amikor titkolódnak, mikor kendőkből uszályt csinálnak maguknak, mikor a dekoltázs kedves és mégis arczpírtó voltáról töprengenek, mikor a székekkel kísérleteznek egy-egy walczer elfogni és végül amikor lázas szívvel, figyelmet és nyugodtságot kívánó rajzolásra adják magukat.

Leonka pedig titokban fest.

Egy fecskéfészket talán az ereszaliban? vagy egy bodorszőrű kis kutyust? Azt a várommot talán, mely mikor még büszke vár volt, egy szép kisasszony járdalt viszhangos termeiben téveteg lépésekkel, elborult lélekkel, sóhajtozván a kedves lovag után, aki elment a szentföldre vére hullásával öntözni meg a getszemáni kertet? Valami idyllikus tópartot, furtos feju nádasal és vizre terült lilomokkal?

Dehogy.

Leonka szerzett valahonnan egy képes folyóiratot, abban rátalált egy férfi arczképére. Biz az nem tulságosan sikerült kép; de Leonka mégis festi már hét nap óta rosszul, de fáradás és türelem fogyása nélkül.

Az a férfi, kinek arczképét ez a kis leány most színesen akarja reprodukálni senki más, mint a gyámapa, Fejér Dénes.

Leonka úgy gondolkodott, hogy ez a jó bácsi, aki neki nemcsak nagy vagyont járt ki, de sőt kieszközölte, hogy bálba vigyék s bizonyára meg fogja fenytetni Bélát is, amért tőle „megalázó” módon gyufát merészkedett kérni, mindenestre megérdemel tőle valamelyes meglepetést.

Mivel lepje meg?

Ő volt a legjobb rajzoló a felsőbb leányiskolában. Tehát le fogja festeni az arczképét.

Arról azután nem tehet senki, hogy mennél gyakrabban látja Leonka ezt az arczképet, a tiszta, bölcs homlokot, az őszinte, jóságos szemeket s az akaraterőre valló, vékony metszésű, beharapott ajkszéleket; mennél gyakrabban hallott a nagymamától csupa jót, szeretetre-, becsülésre méltót erről az emberről: annál inkább nő meg nagygyá, ideális alakká lelke előtt ez az ember.

Biz az úgy történt, hogy Leonka előtt mindazok, akiket idáig ismert, tehát Bélyi Béla is, pedig ő „imádó”, törpékké zsugorodtak össze gyámatyja mellett.

Csak egy nem fért a fejébe. Az, hogy miért könyezett Fejér Dénes akkor, amikor átolelte őt, a gyámleányát és megcsókolta.

Hát a férfiak is, az olyan nagy ember is, mint Dénes, tudnak könyezni.

Szent igaz, ha Leonka férfi lenne, szakállas, bajszos s akkora széles vállu, mint Dénes, soha nem sirna. Ő tudna könyeinek parancsolni.

Ily gondolatok között festett tovább. Hanem hallga! valaki kopogtat az ajtón.

— Leonka nyisd ki. Én vagyok a Béla. Sürgősen akarok veled beszélni.

A kis leány a váratlan dörömbözésre megijedten belekönyököl a friss olajfestékbe. A fehér ruhaujjakon bizony rajta maradt a piros festék. Ezt mér nem lehet eltírtkolni.

— Nyisd már. Látlak a kulcslyukon, hogy benn vagy.

— Nem lehet. Nem szabad.

— Te valamit pamacsolsz.

Leonka sietve kapkodta össze szereit

s nagy gyorsan igyekezett azokat elrejtetni. Hanem az izgatott sietésben össze-vissza hullatott el mindent. A szőnyegben megbotlott s a kis asztalkáról, amibe belekapaszkodott, lehullott minden csecsebecse.

Béla újból koczogtatott.

— Nos nyitod-e már? Hallottam a Lizitől, (Lizi szobaleány) hogy valamit nagy titokban pamacsolsz.

A «pamacsolsz» szónak másodszori ismétlése föllázította a kis leányt.

(Folytatása következik.)

Vizállás.

1890. évi november hó 24.

Tokaj + 0.46. Szolnok + 0.86. Csongrád + 0.80. Szeged + 1.30. T. Beese + 0.93.

Arad — 0.77.

Időjárás.

Szeged, nov. 24. reggel 7 órakor.

Légnymás mm: 700 +	Hőmérséklet Celsius	Légnedvesség %	Felhőzet 0—10	Szél iránya és erőssége—10	Csapadék 24 óra alatt mm	Jegyzetek
37.1	6.7	91	10	DNy ₂	2.5	Légnymás 24 óra alatt 14.6 mm. sülyedt, hőmérsék emelkedett.

A meteorologiai m. k. közp. intézet időjárás jelentése nov. 24-ről:

Budapestn a megelőző nap legnagyobb hőfoka +10°, legkisebb —4° Cels.

Kilátás: Viharos nyugati, délnyugati szelek mellett, többnyire felhős, cső és enyhe idő, később a szelek északra fordultával hőcsökkenés várható (északon havazással).

Felkészítő: Lipesey Ádám.

Kiadótulajdonos: Endrényi testvérek.

22265/890.

540—2—2

Hirdetmény.

Szeged szab. kir. város I. tanácsi ügyosztályában az alábbi napokon a következő vállalatok biztosítása fölött tartatnak zárt ajánlati versenytárgyalások:

1. f. évi december hó 4-én délelőtt 10 órakor, a városi lakatos munkák, s a székhelyi nagy termek s főbb hivatal-szobák padlóinak fényezési vállalata fölött 1891. évi január 1-től 1893. évi december végeig terjedő időtartamra.

2. f. évi december hó 5-én délelőtt 10 órakor, az utcái közvilágítási vállalat fölött 1891. évi január 1-től 1894. évi június 30-ig terjedő időre.

A zárt ajánlati levelek az árlejtési napoknak délelőtti 10 óráig bezárólag a tanácsi iktatóba nyújtandók be. Elkészve beadott vagy utóajánlatok elfogadtatni nem fognak.

A vállalati feltételek az I. tanácsi ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szeged, 1890. november 20-án tartott tanácsülésből.

Pálffy F.,

polgármester.

A felséges királyi család kedvencz asztali itala.

KRONDORFI SAVANYUVIZ

a t. közönség figyelmébe ajánlatik, mint a létező legkitűnőbb savanyuviz.

kitűnő borviz.

Nagyhatású gyógyital a lélegzési, emésztési és vizező szervek hurutos bántalmainál, általában mindazon esetekben, melyeknél orvosi rendelet szerint **savanyuviz** használandó.

Magyarországi főraktár:

BAUER LAJOS és testvére

541-5-1 Budapest, V. Arany János-utca 9.

Főraktár Szeged és vidéke számára:
GONDA JÁNOS urnál Csekonics-utca, dr. Szivessy-féle ház.

Hamburg-amerikai

354-22-17

postahajózási részvénytársulat.

Express és postagőzhajózás

HAMBURG NEW-YORK

Southamptont érintve.

Óceánhajózás kb. hét napig.

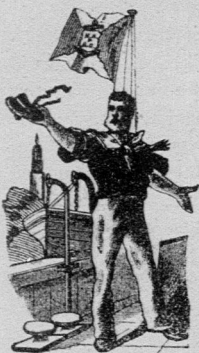
Azonkívül rendes postahajó-közlekedés:

Hawre—New-York
Stettin—New-York
Hamburg—Baltimore

Hamburg—Nyugatindia
Hamburg—Havanna
Hamburg—Mexico

között.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság Hamburgban, Dovenfleth Nr. 18—21.

Hirdetmény.

A mindszent-algyői hitb. uradalmak hant-házi gazdaságában

87 db. öreg herélt kan sertés

szabadkézből eladó.

Vételajánlatok az uradalmi felügye-lőséghez Csongrád-Sándorfalván in-tézendők.

537 3—3

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás.

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás.

Téli
gyógyítás.

Csak akkor valódi,

ha minden dobozon a gyárjegye, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéga látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestba-jok, gyomorgörös, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vertolulás, aranyér és a legkülönbözőbb nő-betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítás-sal 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógy-szertáraiban.

MOLL A. gyógyszerész es. kir. udv. szál-lító. Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Új foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitz-porai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes «Isten fizesse meg»-et mon-dok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűre teszik

Tisztelettel
Steinko P. J., lelkész Honnetchlagban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb
bedörzsölő
szer

köszvény

c s ú z
és minden

meghü-lési

betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használati közsvény, csú, min-denemű testfájdalmak és bémulásnál; borogatás alak-jában minden sebrelem és sebnél, daganatok, gyladá-soknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszullét, há-nyás, kólika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszer-tár és anyag-keres-kedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész es. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvétellel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy-szerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség egítésére készletet óhajtok tartani magammal. Mely tisztelettel

Hornof, lelkész Micholupban.

Raktár Szegeden: Kovács Albert utóda Keresztes Sándor gyógyszer-tárában. 326—11